

## **BABYOR NI MIKAH**

### *Murung'agen e Re Ke Babyor Ney*

I Mikah ni profet e i maruwel ko ngiyal' ni i maruwel Isaiah ni profet, mi Mikah e be' u reb e binaw ni ba' u lan yu Judah, ni aram e ley ni yimuch e nam. Ma ke mich u wan' ni bay yib e gafgow nga Judah ni ta'reb rogon ko gafgow ni yi'ynag Amos ni bay yib nga ley ni lel'och e nam nu Israel, ya bayi gechignag Got e girdi' ko nam nu Judah ni bochan e de yal'uw e tin ni yad be rin'. Machane thin rok Got ni i machibnag Mikah e pire' boch e thin riy nib tamilang ni i pi' e pagan' nge athamgil nga laniyan' e girdi' ni fan ko tin ni bay yib e rran nga m'on.

Boch e thin ni weliy Mikah nri ba ga'fan e gapas ni bay yib nga fayleng mi Got e bayi par ni ir e pilung ma be fol e girdi' rok (4:1-4); nge yi'iy ni bay yib be' ko ganong rok David ni ir e bayi fek e gapas i yib ko pi nam nu fayleng (5:2-5a). Ku ba' riy e thin ni bay ko machib rok e pi profet nu Israel ni ga'ar, "Ba'aray e n'en ni be yog ni ngan rin': mu rin'ed e n'en nib yal'uw, mi gimed par nib t'uf Got romed nge girdi', mi gimed fol rok Got u fithik' e sobut'an" (6:8).

### *Gathon e Re Ke Babyor Ney*

Gechig nga daken yu Israel ngu Judah 1:1-3:12

Sul nga rogoy nge gapas 4:1-5:15

Ba ginaeng nge n'en ni nge lagan'uy ngay 6:1-7:20

<sup>1</sup> Ba'aray e thin rok SOMOL ni yib ngak Mikah nu Moresheth ko ngiyal' ni ba'aram ni i pilung Jotham, nge Ahaz, nge Hezekiah u Judah, nra chuw bagayad me yib bagayad nga luwan. Me dag SOMOL ngak Mikah e pin'en ni bay yib nga Samaria nge nga Jerusalem.

*Dolo'loy ni fan ngak yu Samaria nge yu Jerusalem*

<sup>2</sup> Gimed urngin e girdi' ko pi nam, mu telmed; gimed gubin e girdi' nu fayleng, mu telmed! I SOMOL ni Th'abi Tolang e nge micheg bbugithin nib togopluw ngomed.

Mu telmed! Be non u lan e Tempel rok u tharmiy.

<sup>3</sup> I SOMOL e ke chuw u tagil' nib thothup; bay yib nga but', ngi i yan u p'ebugul e pi burey.

<sup>4</sup> Ma bay i ranran e burey u tan e ririf u ay ni bod e kindel u mit e nifiy; ni map' ngalan e pi loway ni bod e ran ni be lul' u daken e burey.

<sup>5</sup> Urngin e pin'ey ni bay yib ya girdi' nu Israel e kar denen gad ma kar togopluwgad ngak Got. I mini' e ba kireb e rok ko togopluw ni be tay piyu Israel? Yu Samaria, ni aram e tochuch ko fare gi nam. I mini' e kireb rok ni yibe tayfan e liyos u Judah? Yu Jerusalem! <sup>6</sup> Ere be ga'ar SOMOL, "Bay gu tay yu Samaria ni bod yu ulung i dow u lan e tafelfel', nge par ni bangi ban'en ni ngu'un yung e woldug ni *grape* riy. Bay gu pu'og chachabungen e mogoth ko re binaw nem nga pe'ning ngalan

e loway, nge m'ug e def nni toy re binaw nem nga daken. <sup>7</sup> Urngin e pi liyos nri ba t'uf rorad e bayi m'ingm'ing nge nochiyang, gubin ban'en nni pi' ngak e ppin ni yad ma chuway' ngorad u tempel e bay ni kirebnag ko nifiy. Gubin fapi liyos e bayi par ni bu'lung i dow. Pin'ey e yag ngak piyu Samaria ko meybil ni man yong'ol ni ur ted, ere chiney e pi to'ogor rorad e ngar feked ngar pi'ed ngak yugboch e ppin ni yad ma falchuway' ngorad ulan reb e tempel u bang."

<sup>8</sup> Me ga'ar Mikah, "Bay gu yor mu gu dololoy' ni bochan e ren'ey. Bay ug wan ndab ku gon' e sus ma dariy e mad u dakenag, ngan nang gelngin e kireban' ni kug tay. Bay ug yor ni bod ba gamanman ni *jackal* mu ug dololoy' ni bod ba arche' ni *ostrich*. <sup>9</sup> Ya maad'ad nike tay yu Samaria e dabkiyag ni nge fos. Yu Judah e aram e nge yib e mit i maad'ad nem ngorad; ma mogothgoth e ke taw ko pi garog nu Jerusalem, ni aram e gin be par e girdi' rog riy."

### *Mael ni yib nga Jerusalem*

<sup>10</sup> Dab mu weliyed ngak e pi to'ogor rodad nu Gath murung'agdad ni kad waer gad ko mael, ngam guyed rogon nge dab ra guyed gimed ni gimed be yor. Gimed e girdi' nu Beth Leafra, mu leapgad u fithik' e fiyath ngam daged ni kari kireban'med. <sup>11</sup> Gimed e girdi' nu Shafir, mmarod nga reb e nam ngam pired riy ni gimed e kalbus, ni ngam marod ndariy e mad u dakenmed ma kam tamra'gad. Pi'in yad be par u lan yu Zananan e dariy bagayad nra thay. Nap'an ni gimed ra rung'ag laman e girdi' nu Bethazel ni yad be dololoy', ma aram e kam nanged ndariy bang u

rom ni yira mith ngay. <sup>12</sup> Girdi' nu Maroth e dakurir ayalgad nga but' i sonnag e yal'uw, ya SOMOL e ke fek e gafgow nrib gel i yib nga charen yu Jerusalem. <sup>13</sup> Gimed e girdi' ni gimed be par u lan yu Lakish, mm'aged e pi os romed ko pi *chariot*. Ya kam folwok gad ko denen ni i ngongliy piyu Israel, ere aram tapgin ma ke denen yu Jerusalem. <sup>14</sup> Gimed e girdi' nu Judah, chiney e ngam fingichiyed e binaw nu Moresheth Gath. Pi pilung nu Israel e dabi pi' e binaw nu Akzib e ayuw ngorad.

<sup>15</sup> Gimed e girdi' nu Mareshah, e be yog SOMOL ni bayi pi'med nga pa' ba to'ogor romed, ni yad e bay rkoled e binaw romed. Pi'in yad be yog e thin u Israel e bay ranod ra mith gad ngalan fare yiy ni bay u Adullam. <sup>16</sup> Gimed e girdi' nu Judah, mu th'abed piyan lolugmed ngam yor niked pifakmed nib t'uf romed. Mmudro' niked gimed ni bod e arche' ni *vulture*, ya bay ni fek pifakmed nga wuru' e nam ni kalbus.

## 2

*N'en ni nge buch rok e pi'in yad be gafgownag e pi gafgow*

<sup>1</sup> Ke riya' e pi'in dar mol owcharad i luguy nag e kireb! Ma ra yan i kadbul, nap'an ni yugu ra bung rogorad ni ngar rin'ed fapi kireb ni ur luguy niked, miyad rin'. <sup>2</sup> Ra binaw e yad ba'adag, miyad leag, mra naun e yad ba'adag, miyad fek. Dabki par ban'en u pa' be'.

<sup>3</sup> Ere SOMOL e ke ga'ar, "Kug finey ni ngug girngiy e gafgow nrib gel nga dakenmed, ma

dabiyag ni gimed ra mil riy. Ma dabkiyag ni ngu'um marod ni gimed ba uf, ya bay mpired ni kar mu gafgowgad. <sup>4</sup> Nap'an nra taw ko ngiyal'nem, ma ba'aray ba tang ni bay i yin' e girdi' ni murung'agen e gafgow nike yib ngomed. Bayi ga'ar e re tang nem:

Ke mul urngin u pa'dad!

I SOMOL e ke fek e binaw rodad u pa'dad.

Ke pi' ngak e pi'in kar koled gadad kad manged kalbus rorad.”

<sup>5</sup> Aram fan ndariy bigimed nrayag bang e binaw ngak ko rofen ni bay ku ni f'oth e binaw bayay u pa' e tirok SOMOL e girdi'.

<sup>6</sup> Girdi' e yad be machib ngog ni be lungurad, “Dab mmachib nagmad. Dab mmachib nag murung'agen urngin e pin'ir. Ya Got e dabi tamra' nagdad. <sup>7</sup> Mog, ke bucheg Got wa'athan e girdi' nu Israel? Mog, kem'ay e gumaen' rok SOMOL? Gur riyul' nra rin' e pin'ir ni ga be weliy? Gathi ma non nib sumunguy ngak e pi'in yad be rin' e tin nib mat'aw?”

<sup>8</sup> Me fulweg SOMOL ni ga'ar, “Gimed be cham ko girdi' rog ni bod e pi to'ogor. Ra sul e pumo'on ko mael, ni yad be leamnag ni aram e dabki buch ban'en rorad u tabnaw, ma gimed bay ni gimed be son ni ngam iringed e thal ni wuru' e mad u dakenrad. <sup>9</sup> Kam tulufed e ppin rok e tirog e girdi' kar chuwgad u lan e pi tabinaw rorad nib t'uf rorad, ma kam laged rok pifakrad e pi tow'ath rog ngorad ni dariy n'umngin nap'an. <sup>10</sup> Mu sak'iy gad ngam chuwgad; ya gathi irera' tagil' e toffan

romed. Bochan e denen ni gimed be ngongliy ma aram e bay yib e riya' ngaray nrrib gel e gafgow riy.

<sup>11</sup> “Pi girdi' ney e yad ba'adag e mit i profet ni nra i yan ma be lifith l'ugun ma be ban ni be ga'ar, 'Gu be yi'iy nag ni bay yib e wayin nge rrum ngomed ni bod e lul'.”

<sup>12</sup> “Machane gimed gubin e pi'in bay mmagey gad ko girdi' nu Israel e bay gu kunuymed nga ta'bang. Bay gu fulwegmed nga ta'bang ni bod e saf, ma bod bang i flang nib sug ko saf, nam romed e bay ki sug e girdi' riy bayay.”

<sup>13</sup> I Got e bayi bing e kanawo' ngorad me fekrad nga wuru' e re nam ni yad bay riy ni kar kalbus gad. Bay ranod nga wuru' e garog ko fare binaw nike puf mat'wonrad. Pilung rorad ni aram SOMOL e bayi pow'iyrad nga wuru' e pi binaw nem.

### 3

*Mikah ni weliy e kireb rok e pi'in yad ma yog e thin rok e girdi' nu Israel*

<sup>1</sup> Gimed e pi'in gimed be gagiyegnag e girdi' nu Israel, mmotoyil gad! Susun e ngam leam niked ngu'un rin' e tin nib yal'uw, <sup>2</sup> machane dabumed e tin ni bfel', ya ba t'uf romed e tin nib kireb. Gimed be fathiy e biyach u downgin e girdi' ni ka yad ba fos ma gimed be fathiy e ufin ko yil rorad. <sup>3</sup> Gimed be longuy e tirog e girdi'. Gimed be fathiy e biyach u dowrad, ma gimed be t'et'ar e yil u dowrad, gimed be th'eth'abrad ni bod e ufin ni ngan tay nga th'ib. <sup>4</sup> Bay ba ngiyal' ni be yib ni bay mu pininged SOMOL ni ba ga' lammed, machane dabi fulweg

lammed. Ma dabi motoyil ko meybil romed, ya kam ngongliyed e kireb.

<sup>5</sup> Girdi' e ke ban nagrađ e pi profet ni yad be micheg e gapas ngak e pi'in yad be pi' e salpiy ngorad, ma yad be yog ni bay yib e mael ngak e pi'in ndarir pi'ed e salpiy ngorad. Pi profet ney e be ga'ar SOMOL ngorad, <sup>6</sup> "Bochan e kam feked e girdi' rog nga wuru' e kanawo', ma aram e dab kun piliyeg e changar romed ngam guyed e tin ni bay yib, ma dabkiyag ni ngam yi'iy niged ban'en. Gimed e pi profet, biromed e rran e ke chugur ni nge m'ay; ya nge ling e yal' u puluwmed." <sup>7</sup> Pi'in yad be yi'iy nag ban'en e bay ra tamra'gad ya dabi yib i m'ug e tin ni kar yi'iy niged. Bayi m'ingan'rad ni yad gubin, ya bayi tay Got ni dabi yib i m'ug e tin kar yi'iy niged.

<sup>8</sup> Machane gag e ke sug nageg SOMOL ko kan nthothup rok nge gelngin, ya nge yag ni gu turguy e tin nib mat'aw, ma nge dab ku gu rus nggu weliy ngak e girdi' nu Israel e denen ni yad be ngongliy. <sup>9</sup> Gimed e pi'in gimed be gagiyegnag piyu Israel, ni ndabumed e tin nib yal'uw ma gimed be pingeg e tin nib mat'aw nge kireb. <sup>10</sup> Gimed be toy e binaw rok Got, ni aram yu Jerusalem, nga daken e mathang pogofan nge ngongolnde mat'aw. <sup>11</sup> Pi'in yad be gagiyegnag e girdi' u lan binaw e yad be fek puluwon e sasaliyeb ni yad be tay, ma pi prist e yad be pithig fan e Motochiel u wan' e girdi' ni bay puluwon, ma pi profet e yad be weliy e yi'iy ni ku bay puluwon ma yad be yog ni bay SOMOL rorad. Bayi n'en me lungurad, "Gathi ba' SOMOL rodad? Ere dariy ban'en nra buch rodad."

<sup>12</sup> Ere yu Zion e bay ni gi' e but' riy ni bod bangi ted ni yibe gi' ni nga ni yung e woldug ngay ni bochan e kireb romed, ma yu Jerusalem e bayi par ni go' ke puth e naun riy, ma gin nib tolang ni bay e Tempel riy e bayi par ni ba chuwo' i gargaer.

## 4

*I SOMOL ni bay i gagiyegnag e fayleng nge lanelang ni polo' u fithik' e gapas  
(Isaiah 2:2-4)*

<sup>1</sup> Tin bay fini yib e rran  
e fare burey ni bay e Tempel riy  
e bayi par ni ir e th'abi tolang u fithik' e pi  
burey,  
ni bay nga daken gubin e pi burey.  
Bo'or e pi nam ni bay ra thelep gad i yan ngay  
<sup>2</sup> ma bayi lungurad,  
“Ngdarod nga daken fare burey rok SOMOL,  
ko Tempel rok fare Got nu Israel.  
Ir e bayi fil ngodad e tin ba'adag ni ngad rin'ed;  
mu udarod u daken e yu pa' i kanawo' nike  
duwgiliy.  
Ya machib rok SOMOL e be yib u Jerusalem;  
ke par u Zion be non ngak e tirok e girdi'.”

<sup>3</sup> Bay i triggiliy e malu'ag thin u thilin e pi nam,  
pi nam nib ga' mab gel ntin ba chugur nge tin  
mal'af.  
Bay ra pirdi'iyed e pi saydon rorad ngemang kuwa  
nima gi' e but',  
miyad pirdi'iy e pi sarey rorad nge mang yaer  
nifen bugul e ew.  
Pi nam e dakriy bi'id ni yad ra mael bayay,



ara rfal'eged rogorad bayay ni ngar maelgad.  
<sup>4</sup> Gubin e girdi' ni bay ra pired u fithik' e gapas  
 u fithik' fi'irad *grape* nge yu ke gek'iy rorad ni  
*fig*,  
 ma dakuriy be' nra k'aring e marus ngorad.  
 I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e ke micheg e  
 pin'ey.

<sup>5</sup> Ra reb e nam ma yad be meybil ma yad be  
 fol rok e birorad e got, machane gadad e bay ud  
 meybilgad ngak SOMOL ni Got rodad ma gadad be  
 fol rok ndariy n'umngin nap'an.

*Bayi sul yu Israel ni kar chuwgad u kalbus u  
 wuru' e nam*

<sup>6</sup> Be ga'ar SOMOL, "Bayi taw nga bangyal' ni bay  
 gu kunuy fapi girdi' nug gechignag nra gafgow gad  
 ko kalbus u wuru' e nam. <sup>7</sup> Kar pired ni kar mar-  
 woth gad ma yad ba orel ko nam rorad, machane  
 bay gu tabab i gagiyeg nagraad bayay, ngar manged  
 reb e nam nib gel. Bay gu par u daken e Burey ni  
 Zion ngu'ug gagiyeg nagraad e ngiyal'nem i yan nga  
 m'on ndariy n'umngin nap'an."

<sup>8</sup> Me gur, Jerusalem, ni gur tagil' Got ni mapar  
 riy, ni bod ba tagafaliy e saf u lan tafen e damit  
 rok, ngi i changar nga daken e girdi' rok, e bay  
 kum mang bayay lolgen fare lung ni immoy ni  
 fanam. <sup>9</sup> Mang ni ga be gel'gel' nib ga' lamam?  
 Mang ni ka mum' ko amith ni bod be' ni bpin ni be  
 n'en ni nge gargel? Gur bochan e dariy e pilung  
 rom, ma pi'in yad ma fonow nigem e karm'ad?  
<sup>10</sup> Gimed e girdi' nu Jerusalem, um leapeapgad

ma gimed be gel'gel' ko amith ni bod be' ni bpin ni nge gargel, ya chiney e thingar mu chuwigad u lan binaw ngam marod mu pired nga daken e ted. Thingar mmarod nga Babylon, machane u rom e bayi gagiyeg nagmed SOMOL riy ngam chuwigad u pa' e to'ogor romed.

<sup>11</sup> Pire' e nam ni kar mu'ulung gad ni ngar cham gad ngomed. Be lungurad, "Thingar ni thirif yu Jerusalem u but'! Bay da guyed nike mogothgoth!"

<sup>12</sup> Machane pi nam nem e dar nanged e tin be leamnag SOMOL. Dar nanged ni be leamnag ni nge kunuyrad nge gechig nagra, ni bod rogon wom'ngin e woldug ni *grain* nni kunuy ngabang nga ni gunugunuy.

<sup>13</sup> Be ga'ar SOMOL, "Mmarod piyu Jerusalem, ngam gechig nigned e pi to'ogor romed! Bay gu gel nagmed ni bod ba garbaw ni pumo'on ni bay e gagey rok ni wasey ma rifrif u ay e wasey ni *bronze*. Pire' e nam ni bay mu bilged u but', ma pi fel' rogon rorad nra feked u fithik' e yargal e bay mu pi'ed ngog, I Gag Somol ko fayleng ni polo'."

## 5

<sup>1</sup> Gimmed e girdi' nu Jerusalem, mu fal'eged ro-gomed ko cham, ya ka ni m'ag e mael ngodad! Yad be cham ngak e en ni ir e be yog e thin rok piyu Israel!

*I Got e ke micheg ni bayi pi' be' u Bethlehem ni ir e nge gagiyeg*

<sup>2</sup> Be ga'ar SOMOL, "Bethlehem Efrathah, i gur reb fapi binaw nth'abi achig u lan yu Judah. Machane be' u wur e bay gu fek nggu tay ni nge

gagiyegnag yu Israel, ni be' ni bay e tha' ko tabnaw rok i yan nga tomur ko tin kakrom e rran."

<sup>3</sup> Ere SOMOL e bayi pag e girdi' rok nga pa' e pi to'ogor rorad nge mada' ko ngiyal' ni fare pin ni nge gargel e ke gargeleg fak ni pumo'on. Ma aram e girdi'en e nam rok ni yad bay u reb e nam ni yad ba kalbus e bay ra sulod ngar cheaggad ngak e tirorad e girdi'. <sup>4</sup> Nap'an nra yib, ma bayi gagiyegnag e girdi' u ba gelngin ni SOMOL e ra yib rok nge rargon lungun SOMOL ni Got. Ma girdi' rok e bay ur pired ndabki buch ban'en rorad, ya girdi' u gubin yang u fayleng e bayi puluw u wan'rad feni sorok, <sup>5</sup> ma bayi fek e gapas i yib.

*Chuw u pa' e to'ogor nge gechig*

Ra yib piyu Assyria ra m'aged e mael ko nam rodad miyad kuruf e yoror ni kad ted ni fan ko mael, ma gadad pi' e pi'in nth'abi gel ni yad be yog e thin rodad ngar chamgad ngorad. <sup>6</sup> Miyad maruwel ko saydon rorad ngar koled e nam nu Assyria, nge nam rok Nimrod. Ma yad ra ayuwegdad u pa' yu Assyria u nap'an ni yad ra yib ni ngar koled tafadad.

<sup>7</sup> Girdi' nu Israel nra magachgad ni dar m'ad e bay ra boded e wa'angachal niki kakling bayay ni SOMOL e ke l'oeg ni fan nga bokum e nam, ni bod e n'uw nga daken e woldug ni be ilal. Bay ra toergad ngak Got ma gathi girdi'. <sup>8</sup> Ma ku yad ra bod ba layon ni be gay e ggan ni nge kay u fithik' e gerger ara gin bay e pan riy nma kay e gamanman. Bay i yan nga fithik' e saf ngi i og ngorad nge popofrad, ma dariy be' nra ayuwegrad rok. <sup>9</sup> Israel e bayi gel

ngak e pi to'ogor rok ko mael me thirifrad u but' ni yad gubin.

<sup>10</sup> Be ga'ar SOMOL, "Ngiyal' nem e bay gu fek e pi os rom mu gu kirebnag e pi *chariot* rom. <sup>11</sup> Mu gu thirif u but' e pi binaw ni bay u lan e nam rom mu gu buthug e yungi n'en ni kam yororiy ni fan ko mael. <sup>12</sup> Bay gu kirebnag e pi pa' e pig rom, ma dab gu pag reb e pi tamanbey rom. <sup>13</sup> Bay gu kirebnag e pi liyos nge pi malang ni kam ubung ngalang. Ma aram e dab kum meybil ko pin'en ni gur e mu ngongliy nga pa'am. <sup>14</sup> Bay gu t'ar fa yu ley i gek'iy ni kam reg nga fithik' e but' u lan e nam rom ni fan ko fare got ni bpin ni Asherah, mu gu kirebnag e pi binaw rom. <sup>15</sup> Mu fithik' e damumuw rog nib gel e bay gu fulweg taban e kireb ngak e pi nam ndar folgad rog."

## 6

### *Togopluw ni tay SOMOL ngak piyu Israel*

<sup>1</sup> Mu telmed ko tin be togopluwnag SOMOL ngak piyu Israel.

SOMOL, mu sak'iy ngam weliy e tin ke daliban'um ngay, nge motoyil e pi burey ngay; me rung'ag e yungi ted e tin ngamog.

<sup>2</sup> Gimede e pi burey, gimede e pi def ni manemus nni toy e fayleng nga kaken, mu telmed ko tin nge yog SOMOL! I SOMOL e bay e aloboch u thilrad e girdi' rok. Nge weliy e tin ke daliban' ngay nib togopluw ngak piyu Israel.

<sup>3</sup> Be ga'ar SOMOL, "Gimede e girdi' rog, ba mang e kug rin' ngomed? Urrogon ni kug tomal nagmed? Mu fulweged lungug. <sup>4</sup> I gag e gu chuwegmed

u Egypt. Um pired riy ni gimed' e sib, mu gu chuwegmed riy. Gu pi' Moses nge Aron nge Miriam ni ngu'ur pow'iyed gimed. <sup>5</sup> Gimed e girdi' rog, mu leam niged e tin ni tanomnag Balak ni ir e pilung nu Moab ni nge rin' ngomed, nge rogon ni fulweg Balaam ni fak Beor lungun Balak. Mu leam niged fa pin'en ni mpir'eged nnap'an ni gimed be yan ko binaw nu Akacia nga Gilgal, nge yag ni mu nanged e tin gu rin' ni fan e nggu ayuwegmed."

*N'en ni yog SOMOL ni dabisiy ni ngan rin'*

<sup>6</sup> Mang e nggu fek i yib ngak SOMOL ni Got nu tharmiy ko ngiyal' ni gu ra yib ni nggu liyor ngak? Gur nggu fek i yib e tin th'abi fel' pifak e garbaw ngan urfiy ni maligach ngak? <sup>7</sup> Gur ra gu fek in biyu' i saf i yib ngak SOMOL, ara ug pi' e gapgep ko *olive* ngak ndab gu tal ma gur ra fel' u wan'? Gur nggu pi' ngak e bin nganni' i fakag nge yan nga puluwon e denen rog? <sup>8</sup> Dangay, I SOMOL e keyog ngodad e n'en ni bfel'. Ba'aray e n'en ni be yog ni ngan rin': mu rin'ed e n'en nib yal'uw, um pired nib t'uf Got romed nge girdi', mu um folgad rok Got u fithik' e sobut'an'.

<sup>9</sup> En nra i par ni bay madgun SOMOL u wan' e ba gonop. Be non ngak e girdi' u lan fare binaw ni be ga'ar, "Mu telmed e pi'in kam mu'ulunggad ngalan binaw! <sup>10</sup> U lan e pi naun rok e pi'in kireb e bay e machaf riy nra feked u fithik' e sasalap. Yad be sasalapiy i foleg ban'en, aram ban'en ni gub fananikay. <sup>11</sup> Uw rogon ni gu ra n'ag fan rok e pi'in yad ma sasalapiy e thabthabel nge tomaleg ban'en? <sup>12</sup> Pi'in yo'or ban'en rorad u lan binaw e yad be bannag e pi'in gafgow u

puluwon e chugum. Ya gimed urngin ni gimed ma lifith l'ugunmed. <sup>13</sup> Ere chiney e kug tabab ni nggu gafgow nagmed mu gu thirifmed u but', ni bochan e pi denen romed. <sup>14</sup> Bay um abichgad, machane damur fosgad. Bay um pired niki gimed ba yam' ko bilig. Gimed ra fek boch ban'en, ma dabi magach u pa'med. Demturug e tin gimed ra cha'riy, ma gu ra kirebnag u fithik' e mael. <sup>15</sup> Bay mu yunged e *grain*, machane dabiyaq wom'ngin ngomad. Bay um uduyed e pi *olive* ngi'i yib e gapgep riy, machane dab mu fanayed e gapgep riy. Bay um ngongliyed e wayin, machane gathi gimed e gimed ra unum. <sup>16</sup> Bayi buch e pin'ey ya kam folwokgad ko kireb ni i ngongliy Omri ni Pilung nge fare pumo'on ni fak, i Ahab ni Pilung. Ya kam pired ni gimed be folwok ko tin ur rin'ew, ere bay gu kireb nagmed me dabuy gubin e girdi' dakanmed."

## 7

### *Piyu Israel ni kireb pangirad*

<sup>1</sup> Kari math e liyab! Ya kug bod be' nike yim' ko bilig nder pir'eg wom'ngin e gek'iy ni yima kay nike magey u l'ugun e gek'iy, ma ku er i tay wom'ngin e *grape* ni dariy. Urngin e *grape* nge urngin wom'ngin e *fig* nib fel' lamen e kan t'ar. <sup>2</sup> Dariy ta'abe' nike magey u daken e re nam ney nder sasaliyeb, ma dariy be' riy nib yul'yul' ngak Got. Ya yad gubin ni karm'ad. Urngin e girdi' nra be' ma yugu be son ni gomanga yigi bung rogon nge thang e pogofan. Gubin e girdi' nra be' ma be guy rogon nge aw be' ko wup rok, ni be' ko nam rok. <sup>3</sup> Ri yad ba salap i ngongliy e kireb. Pi tolang

nge pi tapuf oloboch e yad be ning pulworad ni ngu'ur sasalap gad. Pi'in ni ba ga' lungun e yad ma yog ngorad e tin yad ba'adag, miyad luguy nag u ta'bang. <sup>4</sup> Mus ngak e pi'in nth'abi fel' u fithik'rad nge pi'in ndarir sasaliyeb gad e yad bod e pan ni bay e rchangal riy ni dariy ban'en ni yad bfel' ngay.

Ke taw ko fare rran ni nge gechignag Got e girdi' riy, ni bod ni ginangrad riy u l'ugun e pi'in u ra matanagiyedrad, ni fapi profet. Chiney e bay ra pired nike balyangan'rad. <sup>5</sup> Dabi mich u wun'um e tin be yog e en ni gimew ba buguliyoror ara pagan'um ngak e en ni gimew tafager. Mus ngak le'engim ma ngam ayuw ko tin ga ra weliy ngak. <sup>6</sup> Ngiyal'ney e pi pumo'on e yad be darifan nag e chitamangirad, ma pi'in ni ppin e yad be togopluw ngak pi chitiningirad, ma pi'in nrugod e yad be tugthin ngak pi chitiningin pi figirngirad; ere ke par ni girdi'en e tabinaw rok be' e ke mang to'ogor rok.

<sup>7</sup> Machane gag e gu be toer ngak SOMOL. Bay ug par nike l'agan'ug ngak Got ma gu be son nag, ya ir e bayi ayuwegneg; Got rog e bayi rung'ag lungug.

### *I SOMOL ni bayi ayuweg e girdi' rok*

<sup>8</sup> Pi to'ogor rodad e dariy rogon ni ngar girig gad ngodad. Kad mulgad machane bay kud sak'iy gad bayay. Gadad be par u fithik' e lumor e chiney, machane SOMOL e bayi pi' e tamilang ngodad. <sup>9</sup> Kad denen gad nib togopluw ngak SOMOL, ere chiney e thingar da lubeged e damumuw rok boch ngiyal'. Machane tomur riy e bayi n'uf dad me yal'uweg e pi kireb ni ka ni ngongliy ngodad.

Bayi chuwegdad u fithik' e lumor nge fekdad ko tamilang, gadad ra par ni gadad bfos nge taw ko ngiyal' nikad guyed nike thapeg dad make mat'aw nagdad. <sup>10</sup> Ma aram e bayi guy e pi to'ogor e ren'ey miyad tamra', ni fapi to'ogor rodad ni ur moning gad ngodad ni be lungurad, "Bu uw fa'anem i SOMOL ni Got romed?" Bay da guyedrad ni kar waergad, ma yibe yot'rad nga but' ni yad bod e rungdu' u lan e kanawo'.

<sup>11</sup> Gimed e girdi' nu Jerusalem, ngiyal' ni ngan ubung fare chabog ni yoror ko binaw bayay e be yib. Ra yan i taw ko ngiyal'nem ma bay ni ga' nag e binaw romed. <sup>12</sup> Girdi' rom e bay ra sulod ngom u gubin yang, bay rabad u Assyria ko ngek, ngu Egypt ko yimuch, nge binaw ni bay u to'oben e lul' ni Eufrates, ma bayi th'ab boch i yad yungi day nib mal'af nge pi burey nib orel ngarbad. <sup>13</sup> Machane binaw ni ga'ngin e bayi par ni bangi daken e ted nder tugul ban'en riy ni bochan e kireb ni be ngongliy e pi'in yad be par u daken.

*Runguy rok SOMOL ngak piyu Israel*

<sup>14</sup> SOMOL, mu par ni ga bod ba tagafaliy e saf u puluwon e tirom e girdi', ni fapi girdi' ni gur e kam mel'egrad. Yug aram rogon ni yad be par u ted, ma bay e but' nib yong'ol ni ba liyegrad. Mu pagrad ngranod ra abich gad nga Bashan nggu Gilead nib yong'ol, ni bod ni ur rin'ed kakrom.

<sup>15</sup> SOMOL, mu ngongliy e maang'ang ni fan ngomad ni bod ni mu rin' u lan fapi rran ni mu fekmad nga wuru' yu Egypt. <sup>16</sup> Pi nam e bay ra guyed e ran'ey me ngochan'rad ni yug aram rogon nib gel gelingrad. Me mulan'rad nge math e thin



u langrad miyad ning telrad. <sup>17</sup> Bay ur sirgig gad u fithik' e fiyath ni bod rogon e porchoyog; bay ra chuwgad ko yungi n'en ni yad be mith riy ngarbad nga tamilang ni yad be t'on ko marus. U fithik' e marus miyad pigichel ngak SOMOL ni Got rodad.

<sup>18</sup> SOMOL, dakuriy yugu reb e got nga bang ni bod gur; kam n'ag fan e denen rok e tin ke magey ko girdi' rom. Damur par ni gab damumuw ni dariy n'umngin nap'an, ga ba felan' ngay ni ga ma dag ngomad fare t'ufeg rom ni dabimus. <sup>19</sup> Bay mu runguymad bayay. Ma bay mot'mot' nga but' e pi denen romad, ma ga pi' nge yan nga t'ay e rigur! <sup>20</sup> Bay mu dag fanam yul'yul' nge fare t'ufeg rom ni dabimus ngak e girdi' rom, ni pi'in owchen Abraham nge Jakob, ni bod rogon ni mmicheg ngak e pi chitamangimad kakrom.

**Bible Ni Thothup**  
**The Holy Bible in the Yapese language of the**  
**Federated States of Micronesia**

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788